

's-Gravenhage, 25 februari 1997

Het verzoek om advies van de Directeur Landbouw d.d. 6 (13) december 1996, kenmerk DL.964645, aangaande het Plan van Aanpak 'Terugdringen routinematig toepassen van keizersnede in de vleesveehouderij' van de Federatie Vleesveestamboeken Nederland.

Naar aanleiding van bovengenoemd verzoek kan de Raad voor dierenaangelegenheden U het volgende mededelen.

Alvorens zijn oordeel te geven over de effectiviteit van de drie sporen, waarlangs het Plan van Aanpak (PvA) zijn doel poogt te bereiken, wil de Raad enkele opmerkingen van algemene aard maken.

- Onafhankelijk van het feit of men de keizersnede al dan niet als een 'lichte veterinaire ingreep' wil aanmerken moet het fokken van dieren wier jongen niet meer op de natuurlijke wijze ter wereld kunnen komen beschouwd worden als een handelwijze waaruit voor het moederdier ernstige welzijnsaantastingen voortkomen en waarmee de grenzen van het betamelijke zijn overschreden.
- De Raad onderschrijft het uitgangspunt voor het LNV-beleid, dat op korte termijn concrete resultaten behaald dienen te worden met het terugdringen van de routinematige toepassing van de keizersnede. Als geheel schiet het PvA in dit opzicht tekort.
- Het PvA beperkt zich tot het terugdringen van de routinematige toepassing van de keizersnede bij de vleesveerassen Belgisch Witblauwe en Verbeterd Roodbont, een beperking die kennelijk is ingegeven door de vraagstelling van het Ministerie van LNV (zie eerste alinea van de adviesaanvraag). De Raad wijst erop dat de welzijnsproblematiek van vleesvee van het dikbiltype zich niet beperkt tot de routinematige toepassing van de keizersnede noch tot de vleesveerassen Belgisch Witblauwe en Verbeterd Roodbont.
- Het aantal keizersnedes zou al behoorlijk verminderd kunnen worden door ze alleen op indicatie uit te voeren. Routinematig toepassen van de keizersnede (waarbij routinematig begrepen moet worden in de zin van automatisch, zonder onderzoek door dierenarts of veeverloskundige naar de noodzaak van deze ingreep) behoort naar de opvatting van de Raad volledig te verdwijnen. Een dergelijke routinematige uitvoering wordt door de KNMvD afgewezen

en lijkt in strijd met de uitgangspunten van de Wet op de uitoefening van de diergeneeskunde. Gerichte voorlichting aan dierenartsen en veeverloskundigen en jurisprudentie van het Veterinair Tuchtcollege kunnen naar het oordeel van de Raad ertoe bijdragen dat de routinematige toepassing van de keizersnede in bovengenoemde zin geheel wordt teruggedrongen.

- Bij de adviesaanvraag was niet alleen het PvA gevoegd, maar eveneens een technische beoordeling van dit PvA door (een fokkerij-expert van) het Koninklijk Nederlands Rundvee Syndicaat. Het laatstgenoemde stuk scheidt meer verwarring dan helderheid. Bovendien zou het naar de mening van de Raad meer voor de hand hebben gelegen als er een gezamenlijk Plan van Aanpak van de Federatie en het Syndicaat was verschenen, waar er toch nauwe banden bestaan tussen beide organisaties.

Effectiviteit van de drie in het PvA voorgestelde sporen

Het eerste spoor - wetenschappelijk onderzoek dat ertoe moet leiden dat de dikbilfactor uitsluitend na de geboorte tot expressie komt - biedt naar het oordeel van de Raad weinig perspectief.

- Het PvA geeft zelf aan dat een dergelijke aanpak minstens tien jaar zal vergen. Er wordt derhalve niet voldaan aan het uitgangspunt dat op korte termijn resultaat geboekt moet worden.
- Naar het oordeel van de Raad is de uitkomst van dergelijk onderzoek uitermate onzeker.
- De Federatie wijst erop dat van de sector zelf geen financiële middelen voor dit onderzoek verwacht mogen worden.
- De dikbilfactor zelf wordt door deze aanpak niet teruggedrongen, hetgeen overigens ook niet door LNV gevraagd wordt.

Het tweede spoor - gerichte stierenkeuze en ontmoedigingsbeleid - geeft naar het oordeel van de Raad onvoldoende resultaat, zeker op korte termijn.

- Het PvA geeft aan dat een reductie van 50 % in vijf jaar te realiseren is. De Raad beschouwt dit echter, evenals de adviesaanvraag, als een tussendoelstelling en constateert dat het PvA op geen enkele wijze aangeeft wat de einddoelstelling is en langs welke weg en in welke tijdsperiode die bereikt gaat worden. Een reductie van 50 % als einddoel, of met andere woorden het handhaven van 50 %, is naar het oordeel van de Raad niet acceptabel. De Raad acht zich op dit moment niet competent om aan te geven welk einddoel haalbaar is en binnen welke termijn. Reductie tot het bij andere vleesveerassen gebruikelijke percentage lijkt een minimum-eis, maar een verdergaande reductie tot het bij melkveerassen gebruikelijke percentage is uit een oogpunt van welzijn nastrevenswaardig, al kan het op gespannen voet staan met het instandhouden van de vleesveerassen waarop het PvA betrekking heeft.
- De aangegeven reductie van 50 % in vijf jaar kan ingeval van een kritischer opstelling van dierenartsen en veeverloskundigen ten opzichte van de toepassing van de keizersnede vermoedelijk met een percentage van 5 à 10 % verhoogd worden.
- Het in het PvA voorgestelde ontmoedigingsbeleid, waarbij moederdieren met (lidtekens van) een keizersnede zullen worden geweerd op keuringsevenementen, is naar het oordeel van de Raad bezwaarlijk, omdat het ook de goedwillende veehouder kan treffen, aangezien de noodzaak van een keizersnede niet altijd voorkomen kan worden.

Het derde spoor - voorlichting - is volgens de Raad een noodzakelijk te bewandelen weg om tot resultaten te komen. Het creëren van draagvlak bij de betrokken actoren is een voorwaarde om gestelde doelen te bereiken, maar is slechts aanvullend van aard.

Conclusie

Het voorliggende Plan van Aanpak moet als ontoereikend worden beschouwd. Het lijkt de Raad geen begaanbare weg om de Federatie om een verdergaand Plan van Aanpak te vragen. De Raad heeft derhalve besloten om zelf voorstellen te ontwikkelen voor het terugdringen van de toepassing van de keizersnede bij vleesvee. Deze voorstellen kunt U nog dit jaar tegemoet zien.

De Voorzitter

De Secretaris

Prof.Dr. S.G. van den Bergh

Mr. H.G. van Waveren